

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 06.06.2007, sp. zn. 8 Tdo 624/2007, ECLI:CZ:NS:2007:8.TDO.624.2007.1

Číslo: 37/2008

Právní věta:

Trestný čin vraždy je spáchán „v úmyslu zakrýt jiný trestný čin“ ve smyslu § 219 odst. 2 písm. h) tr. zák. nejen tehdy, jestliže se pachatel jiného trestného činu rozhodne po dokonání tohoto trestného činu usmrtit poškozenou osobu v úmyslu odstranit ji jako svědka svého trestného činu se záměrem zakrýt jeho spáchání tak, aby tento skutek vykazující znaky trestného činu vůbec nebyl zjištěn (nevyšel najevo), ale i tehdy, sleduje-li pachatel záměr znemožnit odhalení a identifikaci své osoby jako pachatele jiného trestného činu. Usmrcení „v úmyslu zakrýt jiný trestný čin“ se tak lze dopustit nejen vůči poškozenému tímto jiným trestným činem, ale i vůči jeho zcela náhodnému svědkovi.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 06.06.2007

Spisová značka: 8 Tdo 624/2007

Číslo rozhodnutí: 37

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Vražda

Předpisy: § 219 odst. 1 tr. zák.
§ 219 odst. 2 písm. h) tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného D. L. proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 11. 2006, sp. zn. 8 To 107/2006, který rozhodl jako odvolací soud v trestní věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 49 T 7/06.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 28. 6. 2006, sp. zn. 49 T 7/06, byl obviněný D. L. uznán vinným trestnými činy vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. zák. jako zvlášť nebezpečný recidivista podle § 41 odst. 1 tr. zák., vydírání podle 235 odst. 1, 2 písm. c) tr. zák. jako zvlášť nebezpečný recidivista podle § 41 odst. 1 tr. zák., nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 1 tr. zák. a maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. a) tr. zák. Za tyto trestné činy byl odsouzen k souhrnnému trestu odnětí svobody na 23 let, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2

písm. d) tr. zák. zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou; podle § 55 odst. 1 písm. a) tr. zák. byl obviněnému uložen trest propadnutí věci, a to plynové pistole tov. zn. Beretta se zásobníkem a dvěma náboji. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost nahradit škodu poškozeným I. V. a Všeobecné zdravotní pojišťovně. Naproti tomu byl obviněný podle § 226 písm. c) tr. ř. zproštěn obžaloby pro skutek, v němž byl spatřován trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák., který měl spáchat jako zvlášť nebezpečný recidivista podle § 41 odst. 1 tr. zák.

Podle skutkových zjištění soudu prvního stupně se obviněný D. L. dopustil trestného činu vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. zák. jako zvlášť nebezpečný recidivista podle § 41 odst. 1 tr. zák. ve výroku o vině pod bodem I. rozsudku tím, že dne 13. 9. 2005 mezi 16.15 až 16.35 hod. v P. 2 na K. n. poté, co poškozený M. V. přišel na pomoc E. S., kterou obviněný obtěžoval způsobem uvedeným pod bodem II. výroku o vině téhož rozsudku, střelil ho pistolí tov. zn. Walter P 38, ráže 9 mm, nejprve do pravé paže a způsobil mu průstřel pravé paže a ostřel pravé boční stěny hrudníku, a když poškozený padal na zem, druhou ranou ho zákeřně střelil do zad a způsobil mu průstřel trupu se vstřelem v dolní části levé poloviny bederní krajiny, dučejí a pokračující přes kůži, podkoží, zádové svaly a meziobratlovou ploténku, zasáhl dutinu břišní, tračník tlustého střeva a játra s výstřelem na pravé střední až boční straně trupu při horním okraji 9. žebra, když po těchto zraněních utrpěl poškozený hemoragický šok, který byl příčinou smrti; tohoto jednání se obviněný dopustil, aby nebyl zadržen a stíhán pro nelegální držení zbraně a pro jednání uvedené pod bodem II. výroku o vině téhož rozsudku, a to přesto, že byl pravomocným rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 19. 2. 1996, sp. zn. 46 T 1/96, uznán vinným trestnými činy loupeže a braní rukojmí podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. a § 234a odst. 1 tr. zák. a byl mu uložen trest odnětí svobody v trvání 6 let, který dne 16. 1. 2004 vykonal.

Trestného činu vydírání podle § 235 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zák. jako zvlášť nebezpečný recidivista podle § 41 odst. 1 tr. zák. se obviněný D. L. dopustil skutkem pod bodem II. výroku o vině téhož rozsudku, tj. tím, že v téže době a na témže místě jako pod bodem I. výroku o vině přisedl na lavičku k poškozené E. S., přiložil jí k tělu pistoli tov. zn. Walter P 38, ráže 9 mm, a žádal ji, aby s ním šla, že jinak bude mít kulku v páteři nebo v ledvinách, a když se poškozená obracela s prosbou o pomoc na kolemjdoucí, vyhrožoval jí zastřelením, ačkoliv pravomocným rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 19. 2. 1996, sp. zn. 46 T 1/96, byl uznán vinným trestnými činy loupeže a braní rukojmí podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. a § 234a odst. 1 tr. zák. a byl mu uložen trest odnětí svobody v trvání 6 let, který dne 16. 1. 2004 vykonal.

Trestný čin nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 1 tr. zák. spáchal obviněný D. L. skutkem uvedeným pod bodem III. výroku o vině téhož rozsudku, tedy tím, že v přesně nezjištěné době v P. a jinde si opatřil pistoli tov. zn. Walter P 38, ráže 9 mm, a přechovával ji nejméně do 13. 9. 2005, ačkoliv nebyl oprávněn k držení této zbraně podle zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů, a této skutečnosti si byl vědom.

Trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. a) tr. zák. se obviněný D. L. dopustil skutkem uvedeným pod bodem IV. výroku o vině téhož rozsudku, tj. tím, že nejméně dne 13. 9. 2005 a dne 4. 10. 2005 se pohyboval na území P. bez příslušného povolení a aniž by měl k tomu závažné důvody, a to přesto, že pravomocným rozsudkem Okresního soudu v Kladně ze dne 19. 9. 1996, sp. zn. 5 T 28/96, mu byl uložen trest zákazu pobytu na území P. na dobu 3 roky počínaje dnem 16. 1. 2004.

Rozsudek soudu prvního stupně napadli státní zástupce Městského státního zastupitelství v Praze a obviněný D. L. odvoláními. Odvolání státního zástupce podané v neprospěch obviněného bylo zaměřeno proti výroku o trestu, obviněný napadl výrok o vině trestnými činy vraždy a maření výkonu úředního rozhodnutí a výrok o trestu. Rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 11. 2006, sp.

zn. 8 To 107/2006, byl z podnětu odvolání státního zástupce podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr. ř. částečně zrušen rozsudek soudu prvního stupně, a to ve výroku o trestu. Podle § 259 odst. 3 tr. ř. bylo znovu rozhodnuto tak, že obviněnému D. L. byl uložen podle § 219 odst. 2 tr. zák., § 42 odst. 1 tr. zák., § 35 odst. 2 tr. zák. a § 29 odst. 2 tr. zák. za trestné činy uvedené ve výroku o vině v napadeném rozsudku soudu prvního stupně a za trestné činy výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. a maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. a) tr. zák., jimiž byl obviněný uznán vinným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 16. 11. 2005, sp. zn. 2 T 242/2005, souhrnný výjimečný trest odnětí svobody na 25 let, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. d) tr. zák. zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou. Odvolací soud rozhodl, že podle § 29 odst. 1 tr. zák. se doba výkonu trestu odnětí svobody ve věznici se zvýšenou ostrahou nezapočítává do doby výkonu trestu pro účely podmíněného propuštění. Podle § 55 odst. 1 písm. a) tr. zák. mu byl uložen i trest propadnutí věci, a to plynové pistole tov. zn. Beretta se zásobníkem a dvěma náboji. Současně byl zrušen výrok o trestu z rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 16. 11. 2005, sp. zn. 2 T 242/2005, ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 6. 1. 2006, sp. zn. 7 To 567/2005, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 256 tr. ř. bylo odvolání obviněného zamítnuto jako nedůvodné.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal obviněný D. L. prostřednictvím obhájce v zákonné lhůtě dovolání s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Podle názoru obviněného skutek uvedený pod bodem I. výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně nelze kvalifikovat jako trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. zák., neboť pro zpřísněnou právní kvalifikaci trestného činu nebyly splněny zákonné podmínky. Obviněný nepopřel, že se dopustil jednání spočívajícího v usmrcení jiné osoby, a to proto, aby nebyl zadržen, nikoliv však v úmyslu zakrýt jiný trestný čin. Obviněný pokládá za nelogické, aby zakrýval nelegální držení zbraně tím, že by tuto zbraň, o níž zcela zjevně nikdo z dalších osob nevěděl, vytáhl a použil. Obdobně se podle obviněného nemohlo jednat ani o utajení jednání či úmysl zakrýt trestný čin vydírání vůči poškozené E. S. Pokud by u něj existovala snaha usmrtit jiného v úmyslu zakrýt jiný trestný čin, muselo by takové jednání obviněného směřovat vůči této svědkyni, nikoliv vůči jiným osobám ani vůči náhodnému svědkovi, který přišel na pomoc poškozené. Protože obviněný byl veden jedinou pohnutkou, a to utéci z místa činu, nemohl naplnit znaky ustanovení § 219 odst. 2 písm. h) tr. zák. Tato právní kvalifikace byla podle jeho přesvědčení zákonodárcem vytvořena pro účely postižení osoby pachatele v případě, když pachatel odstraní poškozeného či svědka, který by mohl oznámit jeho předchozí čin či k němu vypovídat; nepostihuje ale jednání vyznačující se snahou vyhnout se trestní odpovědnosti útekem. Podle obviněného jde pouze o snahu zakrýt trestný čin tak, aby tento trestný čin nebyl zjištěn a aby pachatel právě proto, že trestný čin není zjištěn, nebyl shledán trestně odpovědným. O to však v případě obviněného nešlo. Pokud by tak jednal, muselo by být jeho jednání zaměřeno vůči poškozené E. S., aby nemohla o tom, že byla vydírána, vypovídat. Jedině tak mohl zakrýt jiný trestný čin, tedy čin, který se již stal. Obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozsudek Vrchního soudu v Praze a aby tomuto soudu přikázal věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve vyjádření k dovolání obviněného D. L. nezpochybnil, že prvotním motivem jednání obviněného bylo uprchnout z místa činu. Útek z místa činu však s sebou současně nesl i znaky zakrýtí předchozích trestných činů obviněného, jehož totožnost nebyla na místě činu nikomu známa a vyšla by najevo až v momentě jeho zadržení, které mu ze strany poškozeného M. V. reálně hrozilo. V takovém případě by byly přivolány orgány Policie České republiky, které by současně s totožností obviněného zjistily, že mu byl pravomocně uložen trest zákazu pobytu, a objevily by i nelegálně drženou pistoli. Skutek byl podle státního zástupce nepochybně spáchán nejen v úmyslu uprchnout z místa činu, ale i v přímém úmyslu podle § 4 písm. a) tr. zák. zakrýt trestné činy, za něž byl dovolatel posléze odsouzen pod body II. až IV. výroku o vině

rozsudku soudu prvního stupně. Proto státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud odmítl podané dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné.

Nejvyšší soud shledal, že dovolání obviněného D. L. je zjevně neopodstatněné.

Soud prvního stupně k právní kvalifikaci posuzovaného skutku v odůvodnění rozsudku uvedl, že – jak vyplynulo z výpovědi obviněného – ten střílel z obavy, aby nebyl zadržen. Obviněný si byl velice dobře vědom toho, že nelegálně drží zbraň, za což může být postižen, ale současně mu bylo jasné, že je již odhaleno i jeho jednání vůči poškozené E. S., které vyhrožoval smrtí, vydíral ji a ohrožoval právě uvedenou pistolí a které šli svědci na pomoc. Obviněný si byl vědom své trestní minulosti a skutečnosti, že byl v minulosti potrestán citelným trestem odnětí svobody. Právě z tohoto důvodu reagoval tak, jak reagoval. Soud prvního stupně odkázal v těchto souvislostech na výpověď obviněného, byť ten se v jiných částech své výpovědi od takové motivace distancuje. Veden těmito úvahami soud prvního stupně uzavřel, že obviněný úmyslně usmrtil jiného, a jednal tak v úmyslu zakrýt jiný trestný čin.

Odvolací soud se s těmito závěry ztotožnil a k odvolacím námitkám obviněného D. L., jež jsou svým obsahem v zásadě shodné jako stávající námitky dovolací, poznamenal, že obviněný použil zbraň ke střelbě proti poškozenému za situace, kdy mu reálně hrozilo zadržení, předání policii a umístění ve věznici. To bylo, jak uvedl sám obviněný, důvodem jeho střelby. Podle odvolacího soudu nelze totiž přehlédnout, že v době, kdy obviněný použil zbraň ke střelbě proti poškozenému, věděl, že se už dopustil nejméně tří trestných činů a že mu reálně hrozí trestní stíhání. Argument, podle něhož je údajně nesmyslné, aby se obviněný snažil zabránit odhalení trestného činu spočívajícího v nedovoleném držení zbraně tím, že ji použije, označil odvolací soud za zavádějící a neodpovídající skutečnosti. Jak dále odvolací soud zdůraznil, obviněný přece již použil střelnou zbraň, byť nikoliv tím, aby z ní vystřelil, ale tím, že vyhrožoval poškozené E. S. jejím použitím.

Závěry, k nimž dospěly soudy nižších stupňů, jsou přiléhavé a Nejvyšší soud s nimi souhlasí. Skutková zjištění soudů přesvědčivě naplňují zákonné znaky trestného činu vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. zák. Proto nemůže obstát námitka obviněného, že usmrtil poškozeného M. V. jen proto, aby nebyl zadržen, nikoliv v úmyslu zakrýt jiný trestný čin.

Soudy nižších stupňů nezpochybnil, že prvotní motivací obviněného D. L. byla skutečně snaha utéci z místa činu, a zabránit tak svému zadržení. Zadržení obviněného, k němuž by po zásahu poškozeného M. V. reálně mohlo dojít, by nutně vedlo k přivolání orgánů Policie České republiky, odhalení identity obviněného a následně by vyústilo v jeho trestní stíhání nejen pro trestný čin vydírání, ale i trestný čin nedovoleného ozbrojování, poněvadž zbraň, kterou měl obviněný u sebe a kterou předtím použil vůči poškozené E. S., měl u sebe neoprávněně. Vzhledem k těmto okolnostem a předchozím zkušenostem z výkonu trestu odnětí svobody považoval obviněný tuto situaci pro sebe za velmi nepříznivou, jak o tom svědčí i ta část jeho výpovědi, v níž mimo jiné uváděl: „... Potom jsem za sebou slyšel hlas, který řekl: Slečno, nechcete pomoci? Ani jsem nevnímal, že ta slečna volala o pomoc, to jsem si ani neuvědomoval. Ještě jsem si všiml, že z boku přistupuje nějaký muž, který měl na sobě něco světlého. ... Jak jsem byl opilý a vzpomněl jsem si na vězení, tak jsem střílel po zvuku. Nestřílel jsem na člověka. Střílel jsem bez míření. Mohlo se stát, že kdyby poškozený pan M. V. ustoupil třeba o krok, mohl jsem zastřelit úplně cizí lidi, kteří s tím neměli nic společného...“. Na jiném místě pak obviněný též dodal „... Neutekl jsem hned z místa proto, že jsem nevěděl, co ten hlas, ten dotyčný muž za mnou, udělá. Kdybych se s ním začal prát a šel mu pomoci ten druhý, tak bych je určitě nepřepral. Obával jsem se toho, že by přijela policie a zadržela mne ...“. Při vědomí těchto okolností se obviněný střelbou z nelegálně držené pistole proti poškozenému M. V., který přispěchal na pomoc vydírané E. S., snažil zabránit odhalení páchané trestné činnosti. Odstraněním překážky v podobě zasahujícího poškozeného by obviněný dosáhl sledovaného cíle, tj. útěku z místa činu, včetně záměru, že jeho totožnost nebude odhalena a on nebude identifikován jako pachatel

trestného činu.

Právě tato pohnutka dovolatele naplňuje znak „v úmyslu zakrýt jiný trestný čin“ ve smyslu § 219 odst. 2 písm. h) tr. zák. Trestný čin vraždy je spáchán v tomto úmyslu nejen tehdy, jestliže se pachatel jiného trestného činu rozhodne po jeho dokonání usmrtit poškozenou osobu v úmyslu odstranit ji jako svědka svého trestného činu se záměrem zakrýt jeho spáchání tak, aby tento skutek vykazující znaky trestného činu nebyl zjištěn (nevyšel najevo) a aby pachatel právě proto, že takový čin není zjištěn, nebyl shledán trestně odpovědným, jak naznačuje obviněný, ale i tehdy, sleduje-li záměr znemožnit odhalení a identifikaci své osoby jako pachatele jiného trestného činu. Ve svých důsledcích není totiž rozdíl mezi situací, kdy se pachatel jiného trestného činu rozhodne po jeho dokonání usmrtit poškozenou osobu v úmyslu odstranit ji jako svědka takového trestného činu s tím, aby vůbec nevyšlo najevo, že byl spáchán čin vykazující znaky trestného činu, a situací, kdy poškozenou osobu usmrtí proto, aby nebyl jako pachatel trestného činu odhalen a identifikován.

Nelze přijmout argumenty obviněného D. L., podle nichž nevěděl-li poškozený, že obviněný má zbraň, nemohl být svědkem a nemohl být ani osobou, jejímž usmrcením by mohl obviněný zakrýt nelegální držení zbraně. Stejně tak nelze obviněnému přisvědčit, pokud vyvozuje, že trestného činu vraždy v úmyslu zakrýt trestný čin vydírání, jehož se dopustil vůči poškozené E. S., by se mohl dopustit toliko vůči této poškozené, nikoliv vůči náhodnému svědkovi, který jí přišel na pomoc.

V daných souvislostech není rozhodující, zda poškozený M. V. znal všechny okolnosti relevantní z hlediska trestní odpovědnosti obviněného D. L., není významné, zda věděl či nevěděl o tom, že obviněný má nelegálně drženou zbraň, a jakého konkrétního činu se předtím dopustil vůči poškozené E. S. Významné je, že si těchto skutečností byl vědom obviněný. Podle stávající teorie i praxe soudů je trestný čin vraždy spáchán „v úmyslu zakrýt jiný trestný čin“ zejména tehdy, jestliže se pachatel jiného trestného činu (např. loupeže podle § 234 tr. zák. nebo vydírání podle § 235 tr. zák.) rozhodne po dokonání tohoto trestného činu usmrtit poškozenou osobu v úmyslu odstranit ji jako svědka svého trestného činu (k tomu viz např. rozhodnutí pod č. [15/1994-I](#). Sb. rozh. tr.). Stejně však naplní tuto okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby i pachatel, který zamýšlí spácháním vraždy odstranit jiného, byť náhodného svědka svého předchozího jiného trestného činu.

Obviněný D. L. se tedy mylí, jestliže dovozuje, že trestného činu vraždy „v úmyslu zakrýt jiný trestný čin“ by se mohl dopustit toliko vůči poškozené E. S. Takovým výkladem by byly podmínky aplikace ustanovení § 219 odst. 2 písm. h) tr. zák. co do vymezení okruhu poškozených osob vykládány restriktivně proti smyslu a účelu citovaného ustanovení. Úmyslného usmrcení „v úmyslu zakrýt jiný trestný čin“ se lze totiž dopustit nejen vůči poškozenému tímto jiným trestným činem, ale i vůči jeho zcela náhodnému svědkovi, jakým byl poškozený M.V.

Námitku obviněného D. L., že skutek pod bodem I. výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně měl být posouzen toliko jako trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zák., proto nelze akceptovat. Nejvyšší soud tedy odmítl dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř., neboť je zjevně neopodstatněné.